

1 PŘEDMĚT EKONOMICKÉ TEORIE – TRH A TRŽNÍ MECHANISMUS

Tři základní ekonomické otázky – CO, JAK A PRO KOHO VYRÁBĚT?

Ekonomické systémy – tradiční, příkazový, tržní, smíšený

Ekonomové se zabývají tím, jak vybíráme ve světě vzácných zdrojů. Protože jsou zdroje omezeny, jsou omezeny i možnosti výběru. Proto musíme umět tyto možnosti zhodnotit a to pomocí *nákladů příležitosti* – hodnota další nejlepší varianty, které se vzdáváme.

Pozitivní ekonomie – popisuje stav ekonomiky

Normativní ekonomie – nabízí rady, jak by ekonomika měla fungovat, jde za rámec analýzy

Makroekonomie – zkoumá ekonomiku jako celek

Mikroekonomie – zkoumá chování jednotlivců, domácností, firem

Výrobní faktory – práce, půda, kapitál, přírodní zdroje, technologie

- Půda – produkt přírody, není volný statek, je omezená – vzácná, důchod z ní plynoucí se nazývá pozemková renta
- Práce – lidská činnost, jejíž kvalita a množství se odvíjí od fyzických a duševních vlastností jedince. Důchod – mzda.
- Kapitál – statky vyrobené se záměrem výroby dalších statků. Výsledkem použití kapitálu je zisk nebo úrok.
- Technologie – know-how, nehmotný kapitál, násobí účinky práce, půdy, kapitálu

Hranice produkčních možností – dána konkávní křivkou

Trh – oblast ekonomiky, kde dochází ke směně zboží a služeb zprostředkované penězi. Směnou hodnotou vyjádřenou v penězích je *cena*.

Tržní subjekty – domácnosti, firmy, stát

Typy trhů – místní, národní, světový, dílčí, agregátní

2 POPTÁVKA A NABÍDKA NA TRHU VÝROBKŮ A SLUŽEB

Zákon klesající poptávky: čím je zboží levnější, tím větší je po něm poptávka. Čím vyšší je cena, tím menší je poptávka. Platí za jinak stejných podmínek – *ceteris paribus*. To je ovlivněno důchodovým a substitučním efektem.

Zákon rostoucí nabídky: Nabídka je množství zboží, které výrobci dodají na trh při určité ceně. Čím vyšší je cena, tím ochotnější jsou výrobci dodat větší množství daného zboží.

V případě, že dojde při existující ceně k setkání poptávky a nabídky, křivky se protínají a trh je v rovnováze. Změna ceny má vliv na poptávané, respektive nabízené zboží a způsobuje pohyb po

křivce poptávky, respektive nabídky. Existují však ještě další faktory a ty pohybují celou křivkou poptávky a nabídky.

Faktory ovlivňující poptávku – substitut, změna ceny komplementu, změna velikosti trhu, změna úrovně důchodů, změna lidských preferencí

Faktory ovlivňující nabídku – náklady výroby na jednotku produkce (ovlivněny cenou vstupů a úrovní použitých technologií), ceny alternativních výrobků, které mohou výrobci vyrábět při použití stejných zdrojů, změny výrobních podmínek (počasí, sezóna), konkurence

www.euroekonom.sk